

Metsästä sahoille – Puurakentamisen arvoketjun yhteinen brändi

4.6.2026 työpajan yhteenveto

Sini Laari

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Metsästä sahoille – yhteisen puuekosysteemibrändin rakennuspalikat

Työpajan tavoitteena oli tunnistaa arvot, indikaattorit ja mittarit ja luonnonarvokauppaan liittyvät liiketoimintamahdollisuudet, joita puuarvoketjun alkupään toimijat voivat tuoda osaksi yhteistä puuekosysteemibrändiä

Työpajan teemat

1. Mitä arvoja arvoketjumme edustaa? (arvot)
2. Millä indikaattoreilla ja mittareilla todistamme sen?
3. Mitä uutta arvoa voimme luoda luonnonarvomarkkinoilla?

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Osallistujien edustamat näkökulmat

- Työpajaan osallistuneet edustivat puuarvoketjun alkupään toimijoita, rakentamisen toimialaa sekä tutkimus- ja kehittämisorganisaatioita
- Tuloksia tulkittaessa on hyvä huomioda, että työpaja painottui arvoketjun alkupään toimijoihin
- Hankkeen myöhemmässä vaiheessa on tarkoitus tarkastella vastaavia kysymyksiä arvoketjun loppupään näkökulmasta

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Työpajassa tunnistetut arvot

Metsänhoito

Korjuu

Kuljetus

Saha

Jalostus

Rakentaminen
ja käyttö

Perhemetsätalous

Puunkorjuun
tehokkuus

Kuljetusten
tehokkuus ja lyhyet
etäisyydet

Ensiluokkainen
työturvallisuus

Vientituotteet

Uuden ajan ja sukupolven
tuotteet (esim. päiväkodit
ja koulut)

Vaihteleva
pienmetsätalous

Kotimainen
laitevalmistus

Uusiutuvien
polttoaineiden
valinta

Tuotannon
tehokkuus

Pitkäikäiset
tuotteet

Paloturvallisuus

Kestävä
metsänhoito

Korkean
teknologian käyttö

Hiilen sitominen

Luonnonmukaisuus

Arvoketjun läpileikkaavat arvot

Lannoitetaan
vähän, ei käytetä
torjunta-aineita

Hiilineutraali

Vaihtoehto
fossiilisille

Kotimaisuus

Työllistävyys

Jäljitettävyys

Ei puupeltoja

Vähähiilisyys

Vastuullisuus

Avainlippu-tuote

Terveys ja
turvallisuus

Läpinäkyvyys

Maan pitäminen
asuttuna

Jokaisenoikeudet

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

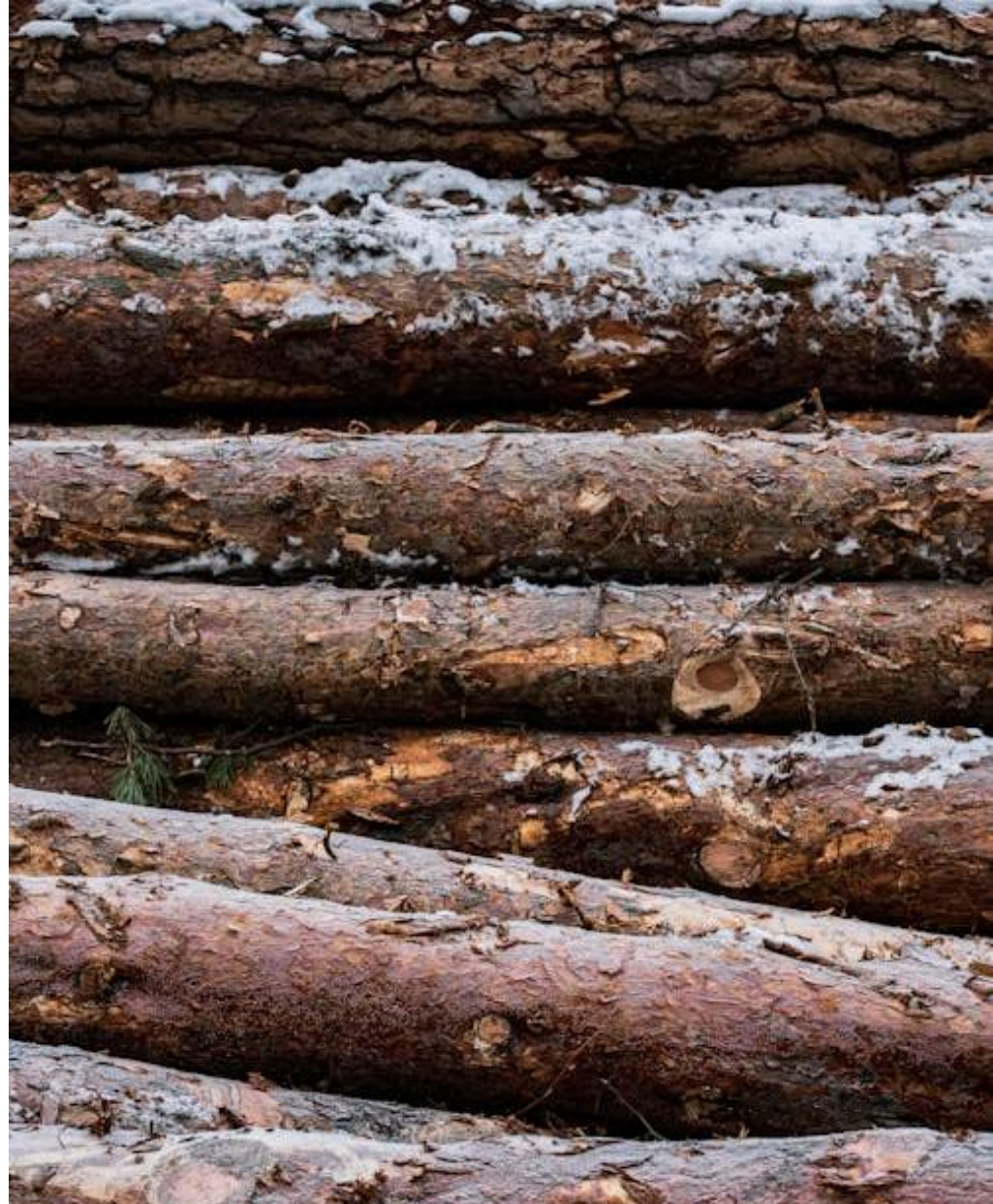

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvot, joiden varaan yhteistä brändiä kannattaa rakentaa

Äänestyksen perusteella puurakentamisen
arvoketjun yhteiselle brändille
keskeisimmiksi arvoiksi valikoituivat:

1. Perhemetsätalous
2. Kotimaisuus
3. Työllistävyys
4. Läpinäkyvyys
5. Terveys & turvallisuus
6. Jokaisenoikeudet

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvoihin liittyvät indikaattorit ja mittarit:

Perhemetsätalous

Arvo

Perhemetsätalous

Indikaattori

Yksityisen
metsäomistuksen osuus

Lähellä asuminen

Pitkäjänteisyys

Mittari

Yksityismaiden osuus
metsänomistuksesta

Yksityismailta ostettu
%-osuus puusta

Samassa maakunnassa
asuvien omistajien %-osuus

Keskimääräinen
omistusaika

Osallistujat eivät nähneet perhemetsätaloutta pelkästään omistusmuotona vaan suomalaisen metsätalouden erityispiirteenä, jonka katsottiin tukevan muita keskeisiä arvoja kuten kotimaisuutta, paikallista työllisyyttä ja pitkäjänteistä metsänhoitoa.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvoihin liittyvät indikaattorit ja mittarit:

Kotimaisuus

Arvo

Kotimaisuus

Indikaattori

Kotimainen raaka-aine

Kotimainen arvonluonti

Kotimainen työvoima

Kotimainen teknologia
ja osaaminen

Kotimainen omistajuus

Mittari

Puun kotimaisuusaste

Avainlippu-tuote

Suomessa syntyvä
arvonlisä

Kotimaisen työvoiman
osuus

Kotimaisen kaluston
osuus

Kotimaisten
palveluntarjoajien osuus

Omistusrakenne

Kotimaisuus tarkoitti osallistujille sitä, että koko arvoketju eli raaka-aine, omistus, työvoima, osaaminen, kalusto ja taloudelliset hyödyt ovat vahvasti kytkeytyneet Suomeen.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvoihin liittyvät indikaattorit ja mittarit:

Työllistävyys

Arvo

Työllistävyys/
aluetalous

Indikaattori

Alueellinen
työllisyysvaikutus

Paikallinen yrittäjyys

Paikallinen elinvoima

Mittari

Työpaikkojen lkm

Paikallisten
urakoitsijoiden osuus

Paikallisten yrittäjien
lkm

Alueelle jäävä arvonlisä

Työllistävyys nähtiin työpajassa laajemmin kuin työpaikkojen määränä. Se yhdistyi paikalliseen yrittäjyyteen, alueelliseen elinvoimaan ja suomalaisen osaamisen säilymiseen koko arvoketjussa.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvoihin liittyvät indikaattorit ja mittarit:

Läpinäkyvyys

Arvo

Läpinäkyvyys

Indikaattori

Jäljitettävyys

Sertifiointi

Säätelyn
noudattaminen

Metsien saavutettavuus

Mittari

Jäljitettävän puun osuus

Sertifioidun puun osuus
(esim. PEFC, FSC)

Vaatimukset täyttävän
puun osuus

Jokaisenoikeuksien piirissä
saavutettavat metsät

Läpinäkyvyys nähtiin keinona osoittaa vastuullisuus uskottavasti. Keskusteluissa korostuivat puun alkuperän jäljitettävyys, sertifiointit sekä suomalaisen metsätalouden kyky osoittaa lainsäädännön ja vastuullisuusvaatimusten täyttyminen.

Osallistujat korostivat myös metsien fyysistä avoimuutta: jokaisenoikeuksien ansiosta metsät ovat kaikkien saavutettavissa, jolloin metsän tilaa ja metsänhoidon käytäntöjä voidaan tarkastella suoraan paikan päällä.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvoihin liittyvät indikaattorit ja mittarit:

Terveys ja turvallisuus

Arvo	Indikaattori	Mittari
Tuotteen terveys & turvallisuus	Sisäilman laatu	Sisäilmatutkimusten tulokset
	Vähäinen kemikaalikuormitus	Haitallisten aineiden määrä
	Luonnollisuus	Puupohjaisten materiaalien osuus
	Antibakteriaaliset ominaisuudet	Laboratoriotestit (jos on)
Työntekijöiden terveys & turvallisuus	Työturvallisuus	Tapaturmien lkm
	Työolosuhteiden laatu	Työehtojen taso
		VOC-päästöt
		Työtyytyväisyys

Terveys ja turvallisuus ulottuvat sekä tuotteeseen että tuotantoon: puu tarjoaa turvallisen ja terveellisen rakennusmateriaalin, samalla kun arvoketjun työolosuhteiden tulee tukea työntekijöiden hyvinvointia ja turvallisuutta.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvoihin liittyvät indikaattorit ja mittarit: Jokaisenoikeudet

Arvo

Jokaisenoikeudet

Indikaattori

Luontoarvot ja
virkistyskäyttö yhdistetty
onnistuneesti

Positiivinen suhtautuminen
metsien käyttöön

Mittari

Lailla varmistettu
kulkuoikeus metsiin

Kansalaisten hyväksyntä

Keskusteluissa todettiin, että jokaisenoikeuksien merkitys ei rajoitu metsien fyysiseen saavutettavuuteen. Mahdollisuus liikkua metsissä, havainnoida niiden tilaa ja käyttää niitä virkistykseen nähtiin tekijänä, joka lisää hyväksyttävyyttä ja luottamusta metsätalouteen.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Johtopäätökset arvoista ja niiden todentamisesta brändin rakentamisen kannalta

UNIVERSITY
OF TURKU

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Brändi rakentuu suomalaisen metsätalousmallin ympärille

- Arvoketjun brändi näyttäisi rakentuvan ennen kaikkea suomalaisen metsätalousmallin ympärille, jossa korostuvat perhemetsätalous, kotimainen omistajuus, paikallinen yrittäjäyys, alueellinen elinvoima ja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys
- Luottamus korostuu suomalaisen puuarvoketjun keskeisenä kilpailutekijänä
- Luottamusta rakennetaan niin omistusrakenteen, alkuperän, vastuullisuuden, työolojen kuin metsien saavutettavuuden kautta

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Vastuullisuus ymmärretään laajasti

- **Taloudellinen vastuu**

- Paikallinen yrittäjyys
- Työllisyys
- Kotimainen arvonluonti

- **Sosiaalinen vastuu**

- Työolosuhteet
- Turvallisuus
- Jokaisenoikeudet

- **Ympäristövastuu**

- Sertifiointi
- Metsälainsäädäntö
- Vastuullinen metsänhoito

Ympäristöhyötyä ei voida tarkastella irrallaan koko järjestelmästä.

Työpajakeskusteluissa ympäristövaikutuksia arvioitiin suhteessa niiden vaikutuksiin puuntuotantoon, työllisyyteen, yrittäjyyteen, arvoketjun toimivuuteen ja paikalliseen elinvoimaan.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Brändiä halutaan rakentaa todennettavien ja kiistattomien väitteiden varaan

- Keskustelun perusteella osallistujat näyttävät tunnistaneen, että ympäristöväitteiden uskottava todentaminen on vaikeaa
 - Biodiversiteetti on vaikeasti mitattava
 - Vaikutukset näkyvät pitkällä aikavälillä
 - Mittarit ovat kehittyneissä
 - Tulkinnot ovat kiistanalaisia ja yrityksiä voidaan syyttää viherpesusta
- Osallistujat suosivat sellaisia arvoja ja viestejä, joiden toteutuminen voidaan osoittaa konkreettisesti mittareiden, sertifiointien, alkuperätietojen tai muiden todentamismekanismien avulla

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Brändin rakennuspalikat

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University

Luonnonarvomarkkinat nähdään kiinnostavina, mutta markkina on vielä varhaisessa kehitysvaiheessa

- Keskusteluissa tunnistettiin erityisesti
 - Jännite puuntuotannon ja luonnonarvojen välillä
 - Omistajuuteen ja pysyvyyteen liittyvät epäselvyydet
 - Korkeat arviointi- ja transaktiokustannukset
 - Tarve säännöllisille korvauksille luonnonarvon tuottamisesta (kuukausi- ja vuosimaksut) kertaluonteisen kaupan sijaan
- Keskusteluissa korostettiin, että luonnonarvokaupan kohteiden tulisi ensisijaisesti olla alueita, jotka eivät sovellu tehokkaaseen puuntuotantoon (esim. joutomaat, sähkölinjojen alukset, muut vähätuottoiset alueet)
- Keskusteluissa nousi esiin epävarmuus: Mitä tapahtuu kohteelle luonnonarvokaupan jälkeen?
- Osallistujat korostivat ratkaisujen käytännön toteutettavuutta, taloudellista kestävyyttä ja vaikutuksia koko arvoketjuun
- Keskusteluissa nähtiin myös mahdollisuus houkutella luonnonarvomarkkinoille ulkopuolista rahoitusta
 - Osallistujat pohtivat tilanteita, joissa kansainväliset yritykset tai muut toimijat voisivat rahoittaa luonnonhoitotoimia Suomessa osana omia vastuullisuus- tai ympäristötavoitteitaan
 - Tällöin luonnonarvomarkkinat voisivat muodostaa uuden tulovirran metsänomistajille ja maaseutualueille
 - Esille nousivat erityisesti suuret energia- ja resurssi-intensiiviset toimijat, kuten datakeskukset, sekä rakennussektorin yritykset
- Keskusteluissa nousi esiin myös ajatus puun hyödyntämisestä pitkäaikaisena hiilivarastona. Esimerkkinä mainittiin puun käyttö rakennusmateriaalina lyhytikäisten tuotteiden sijaan. Hiilen varastoituminen puutuotteisiin liittyy kuitenkin ensisijaisesti ilmastohyötyihin eikä suoraan luonnonarvojen tai biodiversiteetin lisääntymiseen.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tampereen yliopisto
Tampere University